

1. Stav bádania, pramene, terminológia a metodológia

STAV BĀDANIA

Dejiny súdnictva, súdnej praxe i právne dejiny sú navzájom prepojené témy a pri ich výskume sa v rôznom pomere spájajú znalosti dvoch disciplín humanitných vied – práva a histórie. Kým dejinami práva a analýzou preskriptívnych právnych prameňov, ako boli privilégia, nariadenia, zákony, zbierky práv či štatúty, sa cielene zaoberajú najmä právni historici, dejiny súdnej praxe a výskum deskriptívnych prameňov práva, ako sú súdne zápisnice, protokoly či spisy, t. j. konkrétne fungovanie súdnych inštitúcií v praxi, zostáva prevažne doménou historikov. Styčnou oblasťou histórie práva a dejín súdnej praxe sú dejiny súdnictva, práve preto bývajú nevyhnutnou súčasťou tak v publikáciách o dejinách práva, ako i v štúdiách k dejinám súdnej praxe.

Právo a súdnictvo predstavujú v rámci uhorských dejín témy, ktorými sa v najstaršom období vedeckého výskumu zaoberali predovšetkým právni historici.¹ Na uhorskú tradíciu po roku 1918 čiastočne nadviazala aj československá právna veda, hoci spočiatku sa štúdiu uhorských právnych dejín venovalo len zopár českých profesorov práva.² Slovenskí právni historici a historici sa pridali a začali publikovať až od 40. rokov 20. storočia. Vychádzajú najmä všeobecné prehľady dejín štátu a práva, primárne určené pre vysokoškolských študentov, a väčšina má kompilačný charakter.³ Za najvýznamnejšie a dodnes

¹ Z najvýznamnejších možno spomenúť mená Paulus/Pál Hajnik, Ignác Frank, Gusztáv Wenzel, Pauler Tivadar, Imre Hajnik, Ákos Timon, Ignác Kosutány, János Király, Béla Iványi, Eckhart Ferenc, Alajos Degré, Andor Csizmadia či György Bónis.

² RAUSCHER, Rudolf: *Slovenské právni dejiny v rámci dejín práva ve střední Evropě*. Bratislava 1925, 18 s.; RAUSCHER, Rudolf: *Přehled dějin právních pramenů na Slovensku*. Bratislava 1930, 44 s.; VANĚČEK, Václav: *Dějiny práva na Slovensku*. Praha 1947, 38 s.

³ VIETOR, Martin – HLAVSA, Jaromír: *Dejiny štátu a práva na Slovensku I a II*, SPN, Bratislava 1957, 236 a 258 s.; VIETOR, Martin: *Dejiny štátu a práva na území ČSSR*, skriptá Právnická fakulta UK, SPN, Bratislava 1963, 660 s.; VANĚČEK, Václav: *Dějiny státu a práva v Československu do r. 1945*. Orbis, Praha 1976, 3. prepracované vydanie, 586 s.; MALÝ, Karel – SIVÁK, Florián: *Dejiny státu a práva v Česko-Slovensku do roku 1918*, Obzor,